

TRANÅS STADSHUS

Under 1900-talet växte den lokala demokratin och förvaltningen fram till det som vi är vana vid i dag. Socknens och kyrkans engagemang för folkskola och fattighus ersattes successivt av kommunernas breda ansvar för utbildning, samhällsplanering och mycket annat. Samtidigt som sektorn inom dessa områden växte slog man ihop kommunerna till större och större enheter.

En följd av denna utveckling var att många städer och kommuner uppförde stads- och kommunhus. Dessa blev ofta moderna skapelser som visade kommunens framåtanda och självförtroende.

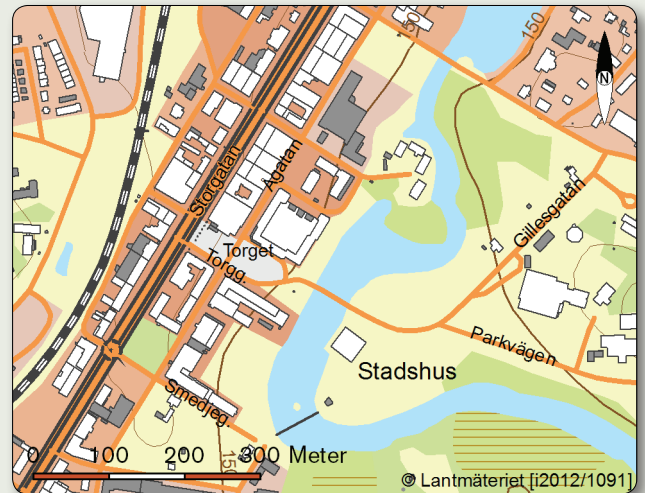
I Tranås tyckte man redan på 1930-talet att den byggnad, som stadens administration var inrymd i, var omodern och inte särskilt ändamålsenlig. För att skapa ett modernt stadshus anlätade man flera arkitekter genom åren, men några planer förverkligades aldrig. Det var först efter en nationell arkitektävling 1944, som visionerna började leda till resultat. Fyrtio tävlingsförslag kom in och vinnare var två arkitekter från Stockholm – Ivar Stål och Adrian Langendal. Det nya stadshuset stod klart 1953.

Stadshuset i Tranås har flera likheter med Stockholms stadshus. Detta kan förklaras av att båda arkitekterna haft stadshuset i Stockholm som arbetsplats. Bland likheterna märks exempelvis läget med omgärdande vattenytor, fasaderna med rött tegel och granitsockel, koppartaket, den öppna ljushallen och den stora sessionssalens disposition.

Stadshuset i Tranås fick påkostad utsmyckning och flera ledande designföretag medverkade. Orrefors glasbruk levererade belysning och några kända lokala möbelföretag tillverkade inredningen. Byggnaden utsmyckades också med konstverk. Skulptören Carl Milles "Europa och tjuren" är mest känd, men det finns ytterligare många konstverk i ljushallen. Fler-talet av dessa är konstnärer med lokal anknytning, som Runa Bülow-Hübe, Herman Norrman och Rolf Norrman.

Ljushallen med den stora samlingen konstverk. Foto Jönköpings läns museum.

SMULTRONSTÄLLE 37

HITTA HIT

Stadshusplan 1 i Tranås. Stadshuset ligger centralt i Tranås. Sväng av öster från Storgatan vid Torget mot Svartån. Stadshuset syns i fonden.

Koordinater:

N 6432369 E 498738

(SWEREF 99 TM) // N 58°

1' 58,306", E 14° 58' 43,221"

(WGS84)

Stadshuset i Tranås är beläget invid Svartån. Foto Jönköping läns museum.

JÖNKÖPINGS LÄNS
MUSEUM

036-30 18 00 • www.jkpglm.se

SMULTRONSTÄLLEN

Ute i landskapet finns massor att upptäcka! Länsmuseet presenterar här smakprov på sevärdheter i Jönköpings län med utgångspunkt i kulturmiljöer och kulturarv.

Här finns välkända kulturminnesmärken såsom Habo kyrka och domarringarna i Smålandsstenar, men också mer okända pärlor såsom flottningsslämningarna i Valån och Stengårdshults kyrka. I länet finner vi många spår efter forna tiders människor och verksamheter, allt ifrån slott- och herresäten till övergivna vägbanor och odlingsrösen i skogsmark.

Vår tanke med Smultronställen är att det ska locka till utflykter i kulturlandskapet – där finns vår historia, som tar sig olika uttryck i den fysiska miljön. Det är ett arv värt att uppleva och värna. Under rubriken Smultronställen kommer vi allteftersom fylla på med ännu fler sevärdheter, både för länsbor och långväga besökare. Ju fler som upptäcker dessa pärlor, desto större möjlighet att de bevaras för framtiden.

FAKTA

I Jönköpings län finns över 40 000 registrerade fornlämningar, 87 riksintressanta kulturmiljöer, närmare 130 byggnadsminnen, ungefär 150 kyrkor, 100-talet hembygdsgårdar med samlad äldre bebyggelse, ett stort antal industrihistoriska miljöer samt två kulturreservat. Därtill finns också ett stort antal kulturmiljöer med bevarandevärd bebyggelse. En del av dessa kan man få information om via länsstyrelsens och kommunernas hemsidor. Man kan även hitta beskrivningar via de olika hembygdsföreningarnas respektive sidor.

BRA ATT VETA

Tillgängligheten till de olika smultronställena varierar. En del är välskyltade, enkelt tillgängliga och uppfyller krav på parkeringsplatser etc. Andra kräver mer av besökaren, kanske behöver man gå en längre sträcka för att nå sitt mål, ibland är det snårig skog och väl framme möts man kanske av en trasig skylt (om det ens funnits någon). Platserna bär dock alltid på en spännande och intressant historia.

Notera också att många av de kulturhistoriska byggnaderna är privatägda och endast tillgängliga för exteriör beskådan. Respektera privat tomtmark. Många kyrkor är öppna sommartid. Under andra tider på året brukar man kunna kontakta kyrkvaktmästaren som öppnar upp.

